

ความเห็นส่วนตัว  
ของ นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๗/๒๕๖๔

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๔๔/๒๕๖๓

วันที่ ๑๒ เดือน พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

ระหว่าง { ผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ร้อง  
คณะกรรมการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

มติของคณะกรรมการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ตัดสิทธิผู้ร้องเรียนทั้งสองในการเข้ารับ  
การสรรหาเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เนื่องจากเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติ  
ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐ (๑๘)  
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ หรือไม่ และมีเหตุเพิกถอนมติดังกล่าวกับคืนสิทธิแก่ผู้ร้องเรียน  
ทั้งสอง หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย  
โดยวรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครอง  
ตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” วรรคสอง บัญญัติว่า “ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน” วรรคสาม  
บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด  
เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจ  
หรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติ  
แห่งรัฐธรรมนูญ หรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้” วรรคสี่ บัญญัติว่า “มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อจัด  
อุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรือ  
อำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติ

โดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม” วรรคห้า บัญญัติว่า “บุคคลผู้เป็นทหาร ตำรวจ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ และพนักงานหรือลูกจ้างขององค์กรของรัฐย่อมมีสิทธิและเสรีภาพเช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป เว้นแต่ที่จำกัดไว้ในกฎหมายเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการเมือง สมรรถภาพ วินัย หรือจริยธรรม” ทั้งนี้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญมาตราดังกล่าว บัญญัติเพื่อบังคับให้มีการปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญเหมือนกันให้แตกต่างกัน โดยบัญญัติรับรองว่าบุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน จะเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลใด ๆ ไม่ได้

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐ บัญญัติว่า “กรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ ... (๑๘) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา”

พิจารณาจากคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และเอกสารประกอบ ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ร้องรับเรื่องร้องเรียนจากนางสาวจินตนันท์ ชญาตร์ ศุภมิตร (ผู้ร้องเรียนที่ ๑) และพลเอก นิพัทธ์ ทองเล็ก (ผู้ร้องเรียนที่ ๒) ขอให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยผู้ร้องเรียนทั้งสองกล่าวอ้างว่าผู้ร้องเรียนทั้งสองเป็นผู้สมัครเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งคณะกรรมการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ผู้ถูกร้อง) วินิจฉัยว่า ผู้ร้องเรียนทั้งสองเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐ (๑๘) ที่บัญญัติว่าเป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา จึงมีมติตัดสิทธิผู้ร้องเรียนทั้งสองเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เนื่องจากเคยดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติในระยะสิบปีก่อนการเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กรณีจึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณา ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง มติของคณะกรรมการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ตัดสิทธิผู้ร้องเรียนทั้งสองในการเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เนื่องจากเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐ (๑๘) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ หรือไม่

เห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ กำหนดให้มีสภานิติบัญญัติแห่งชาติไว้ในมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง โดยบัญญัติว่า “ให้มีสภานิติบัญญัติแห่งชาติประกอบด้วยสมาชิกจำนวนไม่เกินสองร้อยห้าสิบคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากผู้มีสัญชาติไทย

โดยการเกิดและมีอายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบปี ตามที่คณะรักษาความสงบแห่งชาติถวายคำแนะนำ” สมาชิก สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้รับการแต่งตั้งขึ้นจากบุคคลที่มีความรู้ความสามารถจากกลุ่มต่าง ๆ ในภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคสังคม ภาควิชาการ ภาควิชาชีพและภาคอื่น เพื่อทำหน้าที่ในทางนิติบัญญัติแทน สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภาตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา ๖ วรรคสอง ซึ่งบัญญัติว่า “ให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา” สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ อันได้แก่ อำนาจหน้าที่ในการตรากฎหมายที่ จำเป็น เช่น พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรืออำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบ ในปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดิน หรืออำนาจหน้าที่อื่นตามรัฐธรรมนูญแทน สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา และรัฐสภา เนื่องจากในขณะนั้นยังอยู่ในระหว่างแก้ไขสถานการณ์ บ้านเมืองให้กลับสู่ภาวะปกติ ต่อมาภายหลังได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖๓ วรรคหนึ่ง ยังคงบัญญัติให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาต่อไปจนกว่าจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา โดยบัญญัติว่า “ในระหว่างที่ยังไม่มีสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้สภานิติบัญญัติ แห่งชาติที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ยังคงทำหน้าที่ รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภาต่อไป และให้สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ ในวันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ทำหน้าที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกวุฒิสภา ตามลำดับ ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ และให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติ และสมาชิกสภา นิติบัญญัติแห่งชาติสิ้นสุดลงในวันก่อนวันเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรกภายหลังการเลือกตั้งทั่วไป ที่จัดขึ้นตามรัฐธรรมนูญนี้” ด้วยเหตุที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้บัญญัติให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ยังคงทำหน้าที่รัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาต่อไป จนกว่าจะมีการจัดตั้ง องค์กรที่ใช้อำนาจทางนิติบัญญัติตามรัฐธรรมนูญก็เพื่อมิให้เกิดช่องว่างอันส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ ขององค์กรที่ใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญต้องหยุดชะงัก การปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ จึงอยู่ในฐานะของการทำหน้าที่แทนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาชั่วคราว ในสถานการณ์ที่จำเป็นระหว่างรอให้มีการจัดตั้งองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติตามรัฐธรรมนูญเท่านั้น ไม่ถือว่าสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติเป็นผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแต่ประการใด ดังนั้น ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จึงไม่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น

หรือผู้บริหารท้องถิ่น อันเป็นลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐ (๑๘) เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ร้องเรียนทั้งสองเคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ก่อนเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงไม่ถึงว่าผู้ร้องเรียนทั้งสองเป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ดังนั้น ผู้ร้องเรียนทั้งสองไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐ (๑๘)

ผู้ถูกร้องมีฐานะเป็นองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ในการดำเนินการสรรหาบุคคลที่มีความเหมาะสม เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อได้รับความเห็นชอบให้ดำรงตำแหน่งกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๔๖ วรรคสี่ กำหนดให้คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การสรรหา และการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ดังนั้น การใช้อำนาจใด ๆ ของผู้ถูกร้องย่อมเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติไว้ เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติที่เกี่ยวกับลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะเข้ารับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ เช่น ลักษณะต้องห้ามของกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐ (๑๘) หรือลักษณะต้องห้ามของผู้ตรวจการแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐ (๑๘) หรือลักษณะต้องห้ามของกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๑ (๑๘) หรือลักษณะต้องห้ามของกรรมการตรวจเงินแผ่นดินตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๔ (๑๘) พบว่ามีถ้อยคำที่เหมือนกันกับลักษณะต้องห้ามของกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ว่าต้องไม่เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา อันเป็นบทบัญญัติที่เข้ามารับรองหลักการมีส่วนร่วมได้เสียและหลักการขัดกันแห่งผลประโยชน์จากการปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ในการได้รับการสรรหาให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ ทั้งนี้ องค์กรที่ใช้อำนาจในการสรรหาบุคคลที่จะเข้ามาดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระนั้น จะต้องใช้หน้าที่และอำนาจในการสรรหา

บุคคลที่เหมาะสมและสมควรได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระไปในทางเดียวกัน เพื่อมิให้เกิดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลใด อันจะกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของบุคคลนั้น การที่ผู้ถูกร้องมีมติตัดสิทธิผู้ร้องเรียนทั้งสองในการเข้ารับการสรรหาเป็นผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ด้วยเหตุที่ผู้ร้องเรียนทั้งสองเคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติถือเป็นลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐ (๑๘) ที่ว่าเป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่สรรหาบุคคลเพื่อเข้ารับตำแหน่งในองค์กรอิสระเสมือนเช่นองค์กรผู้ถูกร้อง ได้แก่ คณะกรรมการสรรหากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้วินิจฉัยและมีมติในประเด็นเดียวกันว่า ผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ไม่ถือว่าเป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๑๑ ที่บัญญัติว่า “กรรมการต้องไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ ... (๑๘) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ข้าราชการการเมือง หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นในระยะสิบปีก่อนเข้ารับการสรรหา...” ซึ่งมีถ้อยคำเดียวกันกับลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐ (๑๘) ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องมีมติตัดสิทธิผู้ร้องเรียนทั้งสองในการเข้ารับการสรรหาเป็นบุคคลผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เนื่องจากเคยดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยถือเป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐ (๑๘) ซึ่งมีผลแตกต่างจากมติของคณะกรรมการสรรหากรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติในประเด็นที่วินิจฉัยโดยอาศัยข้อเท็จจริงเดียวกัน เป็นการปฏิบัติต่อสิ่งที่มีสาระสำคัญเหมือนกันให้แตกต่างกัน ถือเป็น การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อผู้ร้องเรียนทั้งสองขัดหรือแย้งต่อหลักความเสมอภาคไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

สำหรับข้อโต้แย้งที่ว่า คำวินิจฉัยของผู้ถูกร้องเป็นที่สุดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๗ ประกอบ มาตรา ๒๐๓ วรรคห้า และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง ซึ่งบัญญัติว่า “ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครหรือผู้ได้รับการสรรหา ให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหา

เป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาให้เป็นที่สุด” เห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๖ วรรคหนึ่ง ได้วางหลักการที่เกี่ยวกับคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครหรือผู้ได้รับการสรรหาให้เป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยได้กำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการสรรหาเป็นผู้วินิจฉัยและให้คำวินิจฉัยนั้นเป็นที่สุด ซึ่งถือเป็นการยืนยันตามหลักการที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๗ ประกอบมาตรา ๒๐๓ วรรคห้า ที่ใช้บังคับกับการสรรหาตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระอื่น แต่คำวินิจฉัยของคณะกรรมการสรรหาที่จะถึงที่สุดนั้น ย่อมต้องหมายความเฉพาะคำวินิจฉัยที่ชอบด้วยกฎหมายเท่านั้น หากเกิดกรณีการบังคับใช้กฎหมายให้มีผลต่างกันโดยอาศัยข้อเท็จจริงเดียวกัน ย่อมส่งผลให้กระทบต่อสิทธิของผู้สมัครหรือผู้ที่เข้ารับการสรรหาเพื่อให้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวหรือกระทบต่อหลักความเสมอภาคของบุคคลตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ ลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐ (๑๘) เป็นบทบัญญัติที่นำหลักการมาจากรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๒ (๔) มาบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๑๖ (๓) ประกอบมาตรา ๒๔๖ วรรคสี่ การตีความบทบัญญัติดังกล่าวจึงมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกับการตีความบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญโดยตรง ศาลรัฐธรรมนูญจึงมีอำนาจในการตีความบทบัญญัติดังกล่าวนี้และสอดคล้องกับหลักนิติธรรมที่ได้รับการรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๓ ที่ถือเป็นหลักการสำคัญที่กำหนดให้องค์กรใด ๆ ที่ใช้อำนาจรัฐจะต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ กฎหมาย และหลักนิติธรรมเพื่อเป็นหลักประกันมิให้สิทธิและเสรีภาพของประชาชนถูกลิดรอนจากการใช้อำนาจรัฐหรือการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรของรัฐ เพื่อให้องค์กรที่เกี่ยวข้องซึ่งเป็นผู้บังคับใช้บทบัญญัติดังกล่าวสามารถวินิจฉัยใช้บังคับบทบัญญัติดังกล่าวเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ข้อโต้แย้งในประเด็นนี้จึงฟังไม่ขึ้น

ประเด็นที่สอง มีเหตุเพิกถอนมติของคณะกรรมการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ตัดสิทธิผู้ร้องเรียนทั้งสองในการเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับคืนสิทธิแก่ผู้ร้องเรียนทั้งสอง หรือไม่

เห็นว่า เมื่อมติของคณะกรรมการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ตัดสิทธิผู้ร้องเรียนทั้งสองในการเข้ารับการสรรหาเป็นบุคคลผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เนื่องจากเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐ (๑๘) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม มติของผู้ถูกร้องในส่วนที่ตัดสิทธิผู้ร้องเรียนทั้งสองในการเข้ารับการสรรหา

เป็นบุคคลผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงเป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ บทบัญญัติใดของกฎหมาย กฎหรือข้อบังคับ หรือการกระทำใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ บทบัญญัติ หรือการกระทำนั้นเป็นอันใช้บังคับมิได้” โดยนับตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญได้อ่านคำวินิจฉัยให้คู่กรณีฟังตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ ส่วนคำขอการเพิกถอนมติและการคืนสิทธิแก่ผู้ร้องเรียนทั้งสองจึงไม่จำเป็นต้องพิจารณา

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า มติของคณะกรรมการสรรหากรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่ตัดสิทธิผู้ร้องเรียนทั้งสองในการเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เนื่องจากเป็นผู้มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๐ (๑๘) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม มติดังกล่าวจึงเป็นอันใช้บังคับไม่ได้ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕ วรรคหนึ่ง นับตั้งแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญได้อ่านคำวินิจฉัยให้คู่กรณีฟังตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖



(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ